

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dissertationes Ad Jus Publicum Romano-Ecclesiasticum

Bessel, Johann Franz

Coloniæ, 1715

VD18 14847493

§. V. Titulus Summi Pontificis, Et Qvo Stylo Scribat Reliqvis Inferioribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61383](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61383)

quia transferre regna supponit gravissima delicta; è contra in erectione novi regni nihil intervenit, quod sit etiam indirectè obnoxium potestati Pontificiæ.

Quæres 14. *An Pontifex possit creare Duces, Principes, Marchiones, Nobiles & Equites?*

Resp. Affirmativè, Ratio, quia hæc potestas est annexa Monarchiæ, atqui Pontifex in suo territorio est Monarcha. Ergo. Sic potestas hæc agnoscitur in Imperatore & omnibus regibus, Pontifex autem verè regiam potestatem habet, & Monarchicam in suo territorio, ergo. 2. Id desumitur ab exemplis quotidie obviis, sic fere omnes Principes qui vel Romæ vel in territorio Pontificio inveniuntur, creaturæ sunt Pontificum. quod ceterum Pontifex creare possit & creaverit Equites, abunde constat; tales integros ordines à Pontificibus erectos probant

Equites S. Mariæ Bethlemitica fundati à Pio II. anno 1459. quibus in sedem concessit Pontifex Insulam Lemnos, pro insigni ordinis ge-

rebant crucem rubram in campo candido, brevi tamen extincti.

Equites S. Georgii Romæ fundati à Paulo III. ipsisque in sedem concessa est Ravenna, insigne ordinis erat crux aurea circumcincta laureâ deauratâ, quæ gemmis & floribus erat ornata.

Ordo Equitum S. Petri, erectus à Leone X. anno 1520. cujus insignia erant ex una parte aurea bulla cum imagine S. Petri & regentis Pontificis insinibus, ex altera verò parte claves & corona pontificia.

Equites S. Pauli, fundati à Paulo III. anno 1540. insigne ordinis erat imago S. Pauli dependens ex catena aurea.

Equites Aurati, creati à Pio IV. anno 1566. de insignibus Ordinis AA. variant.

Equites S. Mariæ Lauretane, creati à Sixto V. insigne erat imago B. Virginis Lauretanæ.

Denique Pontifex confirmat omnes Ordines Religiosos Equestres, confirmare autem est dare completum esse & complete instituere.

§. V.

TITULUS SUMMI PONTIFICIS, ET QVO STYLO SCRIBAT RELIQVIS INFERIORIBUS.

SUMMARIA.

1. Quotuplici respectu summus Pontifex considerari possit? 2. Pontifex nondum coronatus quomodo scribat,

ubi recensetur stylus Bullarum. 3. Quid sit Breve Apostolicum? ejusque forma refertur. 4. Bullæ Pontificiæ quid sint? 5. Quem

5. *Quem titulum sibi attribuat summus Pontifex in suis rescriptis?*
 6. *Quo titulo summus Pontifex salutetur ab aliis.* 7. *Pontifex dum rescribit Personæ singulari, eam nunquam appellat numero plurali.*

8. *Omnes in dignitate ecclesiastica constitutos usque ad Episcopos inclusive appellat venerabiles fratres.* 9. *Quomodo appellet Imperatorem, Reges, Principes Imperii?*

Titulus Pontificis alius est, quem is sibi impertitur, & is duplex; aliter enim se scribit electus tantum, aliter consecratus; alius demum, quo ab aliis vel ecclesiasticis vel sæcularibus salutatur. Unde

I Nota 1. Summum Pontificem esse 1. Universalem & primum totius Ecclesiæ Episcopum *c. suspectos, caus. 3. quest. 5. ex supra dd.* esse 2. Patriarcham Romanum. 3. Versus occidentem esse Primatem. 4. Urbis Romæ Archi-Episcopum *c. statuimus, dist. 4. l. victor. C. de summa Trinit.* sic Archi Episcopus magnæ Romæ appellatur *c. in tantum, dist. 21.* ibi: *Sanctissimum & Beatissimum Archi-Episcopum magnæ Romæ Leonem.* 5. Episcopum Romanæ Ecclesiæ. *c. si quis Episcopus, caus. 2. quest. 6.* scilicet S. Joannis in Laterano. 6. Principem in territoriis Ecclesiæ.

2 Nota 2. Pontifex electus & antequam sit coronatus ex stylo non intitlatur Pontifex, nec scribit pontificatum in datâ; sic etiam ante coronationem Papa non exprimit nomen suum in Bulla, sed dimidiâ Bullâ utitur, & se electum nominat, *Gloss. in proam. in fin. Clement. licet de Elect. & in cap. signifi- ficasti. n. 32. eod., Fagnan. in cap. eam*

te num. 12. de rescriptis. Cui consuetudini adstipulatur *l. ult. in fin. ibi: ex quo Imperiales suscepimus Insulas. C. de quadriem. præscript.* unde dies coronationis dicitur ortus imperii *l. omnes C. de feriis*, nec dicitur Imperator nisi corona suscepta *l. antepenult. ff. de militari testam.*

Quare ante coronationem scribit Papa ante datam locum & diem, videlicet: datum suscepti à nobis Apostolatus officii anno &c. sicut tunc etiam Episcopus non scribit se simpliciter Episcopum, sed sic scribit: talis, puta Gregorius, electus Episcopus. Rursus tunc temporis non bullat bullâ integrâ, sed si quas litteras concedit, ponit mediam Bullam, id est; illam partem, quæ habet capita sculpta, & ex alio latere, quo ponitur nomen, plena est Bulla sine nomine. Post coronationem vero scribit pontificatum in data, non ut prius: datum suscepti à nobis Apostolatus officii anno: sed: datum pontificatus nostri anno, præterea vocat se simpliciter Episcopum, & dat bullam cum suo nomine, prout hæc notantur per Joan. Andr. in data sexti libri in gloss. *in verbo pontificatus*, ubi etiam fit mentio erroris nonnullorum Jurisperitorum, qui deinde

de malè pronunciarunt in prioritate & posterioritate quorundam expectantium, & hunc stylum esse observandum respondit Anton de Butr. *conf. 43. aggrediar in princ. Præposit. in c. in nomine Domini n. 19. dist. 23.*

3 Nota. 3. Pontifex vel rescribit partibus consulentibus super causa controversa, vel supplicantibus pro gratia aliqua, prius vocatur rescriptum iustitiæ, alterum verò rescriptum gratiæ, quæ si sint paucis verbis & compendiosis conclusa, sive in quibus concessio paucis verbis summam conclusa ac comprehensa, vocantur breve Apostolicum, sigillatum sub annulo piscatoris in cera rubra. Per Breve Apostolicum olim & à principio cum in usum deductum est, negotia iustitiæ tantum expediebantur, ideoque inter rescripta iustitiæ à nonnullis numerari solent, quamvis nunc etiam plura, quæ ad gratiam pertinent, per breve expediuntur. Tholosan. *de rescriptis lib. 1. c. 36.* Est igitur Breve Apostolicum brevis scriptura in modicis concessa negotiis, in papyro descripta, & cera rubra annuloque piscatorio subfignata, ac nomine secretarii subscripta: *Rebuff. in praxi regular. 14. vers. Breve Apostolicum.* Breve Apostolicum expeditum consignatur parti clausum, clausurâ tamen perfrinctoriâ, & quæ à quolibet potest impunè violari.

4 Rescripta verò, quæ ampliori forma sunt concepta, & quibus

est appensum plumbum, dicuntur Bullæ Pontificiæ. Hæ Bullæ vel respiciunt gratiam, & bullantur cum filo serico rubeo & croceo, vel respiciunt administrationem iustitiæ, & bullantur filo cannabis, in quo plumbum pendet.

Nota. 4. Pontifex in nullo rescripto aut litteris Apostolicis exprimit omnem seriem, & narrationem suæ dignitatis, prout faciunt plures alii Monarchæ, uti Imperator in titulo suo se vocat Regem Bohemiæ, Hungariæ, addendo reliquas ditiones, Rex Galliæ se vocat Regem Franciæ & Navaræ, amplissimam etiam titulorum nomenclaturam sibi tribuunt Rex Hispaniarum & Poloniæ. Verum summus Pontifex unice exprimit suum nomen loco omnium titulorum *v. gr. Clemens XI.*

Nota. 5. Quando scribitur aut supplicatur Pontifici, non appellatur titulo *v. gr. Serenissimi* aut *Potentissimi*, nec *Reverendissimi*, sed solummodo salutatur sub appellatione *Beatissimi Patris*; sic intus in libello supplici, aut litteris ad eum datis, ita ponitur:

Beatissime Pater.

Exponitur humilliter sanctitati vestræ, &c. quod etiam in Germanismo obtinet, & dicitur *Ihro Päbstliche Heiligkeit*: porro tribuitur Pontifici titulus *sanctitatis*, ratione officii & vicariatûs Christi, quod munus est sanctissimum, adeoque non tam personæ quam officio tribuitur sanctitas,

K

Nota,

7 Nota. 6. Summus Pontifex cujuscunque scribat, etiam Regi aut Imperatori, nunquam utitur numero plurali, si uni scribat, adeoque nunquam scribit *Vos* vel *Vester* c. 6. de crim. falsi. 2. Patriarchas, Archi-Episcopos, Episcopos salutat: *Venerabiles Fratres*. 3. Imperatorem, Reges ceterosque Principes appellat filios *v. gr.* in litteris.

Dilecte fili salutem & Apostolicam benedictionem.

9 Dixi, quod Imperatorem, Reges & Principes appellet *dilectos filios*, scilicet in principio litterarum, in contextu demum pro diversitate personarum tribuit titulum *Majestatis*, in specie qualiter scribat Imperatori colligitur ex litteris supra citatis. ad Imperatorem Josephum p. m. datis de dato 2. Junii. 1708. quarum inscriptio erat,

Charissimo in Christo filio nostro Josepho, Hungaria & Bohemia Regi, in Romanorum Imperatorem electo.

In contextu verò & quidem statim in principio ponit: *Majestatis tua*, idemque repetit sæpius in iisdem litteris.

Porro ceteros Imperii principes sæculares summus Pontifex decorat titulo *nobilis Viri*, ut patet ex rescripto quodam Gregorii XV. ibi: *Dilectus filius, nobilis vir Albericus, Cibo Malaspina, sacri Romani Imperii, & Massa Lunen. Sarzan. Dioecesis Princeps.* titulum hunc notat & de eo attestatus Hieronym. Paul in *praxi Cancellarie S. Institutiones pro secularibus*. Theodor. Amyden. tract. de offic. & potest. datar. cap. 5. S. 2. num. 6.

§. VI.

DE TERRITORIO PONTIFICIO.

SUMMARIA.

1. Territorium Romanum quodnam dicatur. 2. Quid sit patrimonium Petri? 3. a numero tertio recensentur cetera ditiones Pontificie.

4. Avenionensis Comitatus quomodo pervenerit ad sedem pontificiam?

Quoniam dignitas principis ut plurimum etiam desumitur a territorio ejusdem, dignitatem & Majestatem politicam summi Principis ecclesiastici ultimo libet delineare, ex ejusdem territorii,

Sunt autem terræ Pontificiæ.

1. Campagna di Roma, Ducatus, cujus Metropolis Roma.
2. Patrimonium S. Petri, in quo Viterbium.
3. Ducatus di Castro.

4. Ter-